

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.336/2008/11. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla dr. Kecskés Ákos ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** felperesnek - dr. Horváth László ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)** I. rendű, Georgi-Földvári-Oláh Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Georgi Kornél ügyvéd) által képviselt **II. rendű alperes neve (címe)** II. rendű alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2008. május 21. napján kelt 2.P.20.104/2007/32. számú ítélete ellen a felperes által 33. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és a II. rendű alperes által 3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja**, az I. rendű alperes marasztalásának összegét 8.000.000 (Nyolcmillió) Ft-ra és ezen összeg után 2001. január 1. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11 %-os, míg 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatára **felemeli**.

A II. rendű alperes marasztalását **mellőzi**, ugyanakkor kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 25.000.000 (Huszonötmillió) Ft-ot és ezen összeg után 2001. január 1. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11 %-os, míg 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

A felperest első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést **mellőzi**, kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 200.000 (Kettőszázezer) Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a peres felek eljárási költségeiket maguk viselik.

A felperes által az állam javára külön felhívásra fizetendő le nem rótt eljárási illeték összegét 684.000 (Hatszáznyolcvannégyezer) Ft-ra **leszállítja**, míg az I. rendű alperes által ugyanilyen módon fizetendő illeték összegét 270.000 (Kettőszázhetvenezer) Ft-ra **felemeli**. A II. rendű alperest le nem rótt eljárási illeték megfizetésére vonatkozó ítéleti rendelkezést **mellőzi**, ugyanakkor kötelezi az I. és II.

rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak külön felhívásra 846.000 (Nyolcszáznegyvenhatezer) Ft le nem rótt eljárási illetéket.

A felperesi keresetet a marasztalást tartalmazó ítéleti rendelkezéseken túlmenően elutasítottnak tekinti, és a fenti megváltoztatáson túl az elsőfokú ítélet elutasító rendelkezéseit **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 20.000 (Húszezer) Ft másodfokú perköltséget. Ezt meghaladóan a peres felek másodfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 369.000 (Háromszázhatvankilencezer) Ft, az I. rendű alperest, hogy ugyanilyen módon fizessen meg az államnak 126.000 (Egyszázhuszonhatezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, továbbá kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak külön felhívásra 405.000 (Négyszázötezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

A felperes 1997 óta foglalkozik értékpapír befektetéssel, melynek során kapcsolatban állt brókerével, az I. rendű alperessel. Az I. rendű alperes korábban az **cég 1**-nél, majd a **cég 2**-nél, ezt követően a **cég 3**-nél, majd pedig a II. rendű alperesnél állt alkalmazásban. Az I. rendű alperes a II. rendű alperesnél 2000. február 8. napjától 2001. április 21. napjáig állt munkaviszonyban.

A felperes 1999. április 5. napján tőkeszámla szerződést, továbbá befektetési számlaszerződést kötött a **cég 3**-vel. Az I. rendű alperes az 1999. április 10-i dátumozású meghatalmazással különböző értékpapír ügyleteket kötött a felperes nevében, illetve tranzakciókat hajtott végre a **cég 3**-nél.

Az I. rendű alperes jelezte a felperesnek, hogy brókeri tevékenységét a II. rendű alperesnél kívánja folytatni. Ezért a felperes és a II. rendű alperes között 1999. december 20. napján megbízási keretszerződés jött létre értékpapír ügyletek lebonyolítására, illetve számlaszerződés jött létre értékpapír- és ügyfélszámla vezetéséről. A szerződésben a II. rendű alperes vállalta, hogy a nála elhelyezett értékpapír- és ügyfélszámlán nyilvántartott pénz és befektetési eszközökre vonatkozó megbízásokat a felperes részére írásban vagy szóban adott utasításai, megbízásai, a vele kötött adásvételi bizományosi vagy egyéb szerződések alapján az üzletszabályzatnak megfelelően nyilvántartja, teljesíti, valamint elvégzi azoknak az elszámolását. A II. rendű alperes azt is vállalta, hogy a felperes telefonon, szóban (kötjegyen írásban is megerősített), vagy írásban adott megbízása alapján a

Budapesti Értéktőzsde napi kereskedése során a mindenkor hatályos hirdetményben közzétett, a tőzsdén jegyzett A és B kategóriába tartozó részvényeket megvásárolja, eladja az ügyfél részére, majd ezen részvényeket ellentétes irányú üzletkötéssel eladja, illetve megvásárolja. A II. rendű alperes a számlaszerződésben vállalta, hogy a felperes pénzeszközeinek és értékpapírjainak nyilvántartására, befektetési ügyletekhez kapcsolódó fizetési és értékpapír forgalmának lebonyolítására ügyfélszámlát és értékpapír számlát nyit és vezet. Az ügyfélszámlán kizárólagosan a számlavezető befektetési szolgáltatási körbe tartozó ügyletekhez tartozó pénzforgalom bonyolítható le. A számlavezető az ügyfélszámlán tartja nyilván a felperest megillető bevételt, és a számláról teljesíti a felperest terhelő kifizetéseket. A II. rendű alperes vállalta, hogy a felperes rendelkezése szerint a tőkeszámlán az értékpapírokat nyilvántartja, az értékpapírok vétele, eladása, kiadása, átvétele esetén az értékpapírokat a tőkeszámlán jóváírja, illetőleg az értékpapírokkal a tőkeszámlát megterheli. A nyilvántartás keretében a számlavezető nyilvántartja a tőkeszámlán történő jóváírás, megterhelés napját, az értékpapírok nevét, össznévértékét, az értékpapírok megszerzésére fordított összeget, a tőkeszámlával kapcsolatos tranzakciókat. 1999. december 20. napján bejelentő kartonon került rögzítésre, hogy az ügyfél- és az értékpapírszámlák feletti rendelkezésre jogosult a felperes, illetve az I. rendű alperes. Az I. rendű alperes e meghatalmazás alapján 2000. június 6. napjáig tőzsdei tranzakciókat hajtott végre a felperes nevében. A felperes az 1999. december 20. napján kelt bejelentő kartonon található azon rendelkezését, mely szerint az I. rendű alperes teljeskörűen jogosult az ügyfél- és értékpapír számla felett rendelkezni, 2000. április 6. napján visszavonta. E nyilatkozatát a II. rendű alperes budapesti központjába juttatta el.

2000. év végén a felperes egyenlegközlést kapott a II. rendű alperestől, amely szerint az ügyfélszámlán a tranzakciók eredményeként 18.812.168 Ft-os vesztesége mutatkozott. Az egyenlegközlő ismeretében a felperes felkereste az I. rendű alperest, hogy magyarázatot kérjen a veszteség okaira. Az I. rendű alperes saját maga által aláírt kimutatással győzte meg a felperest arról, hogy tartozása nincsen.

2001. januárjában a felperes ismételt egyenlegközlőt kapott a II. rendű alperestől, amelyből megállapítható, hogy több mint 27.000.000 Ft-os vagyonszerzése volt az ügyletekkel összefüggésben. 2001. februárjában a veszteségekkel összefüggésben a felperes és a II. rendű alperes tárgyalásokat folytatott egymással. Áttanulmányozták a II. rendű alperes nyilvántartásait, megállapították, hogy egyes üzletkötésekkel kapcsolatos megbízások, illetve bizományosi szerződések aláírásra nem kerültek, míg más szerződésekkel összefüggésben a tranzakciókra vonatkozó, azt alátámasztó okirat nem készült. Az okiratok egy részét a felperes, más részét az I. rendű alperes aláírta. A felülvizsgálat eredményeként a II. rendű alperes a felperes részére 2001. december 17. napján jóváírt 3.836.937 Ft-ot.

A felperes a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez fordult, amely szerv vizsgálatot folytatott le, és egyidejűleg feljelentést tett az I. rendű alperessel

szemben. E feljelentés alapján az I. rendű alperessel szemben jelenleg is folyik különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás, illetőleg folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétsége miatt büntetőeljárás.

A felperes keresetében 53.298.648 Ft és járulékai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az I. és II. rendű alpereseket. Állította, hogy a **cég 3**-nál a felperesnek 45.130.648 Ft értékű vagyontömege volt, részvényei a II. rendű alpereshez kerültek átranzferálásra. A felperes 1999. és 2000. évben összesen további 8.168.000 Ft készpénzt fizetett meg a II. rendű alperes részére az értéktőzsdei ügyletekkel összefüggésben a tranzakciók fedezete érdekében. E vagyontömeget az alperesek magatartásával összefüggésben teljes egészében elveszítette. Állította, hogy egyeztetés során megállapítható volt, hogy 1999. április 6. napjától kezdődően egyes tranzakciók vonatkozásában szerződések nem készültek, így az adott tranzakció vonatkozásában a felperes szándéka nem volt beazonosítható. 2001. év elején, amikor a felperes a II. rendű alperessel egyeztetett a tőzsdei tranzakciókkal összefüggésben, megállapítható volt, hogy egyes tranzakciók, melyek a felperes értékpapír számláján megjelentek, nem beazonosíthatók, azaz nincs mögöttük olyan szerződés, mely a felperes akaratát alátámasztaná a tőzsdei ügyletek megkötése vonatkozásában. Követhetetlen az, hogy a felperes értékpapírjaival mikor, milyen tranzakciókat folytattak, ennek dokumentálása is hiányos, és kétséges. Az I. rendű alperes a felperes helyett és nevében tranzakciókat nem hajthatott volna végre, hiszen 1999. április 10. napján a felperes teljes körű meghatalmazást a számlák feletti rendelkezésre nem adott. Az 1999. december 20. napján kelt aláírás bejelentő kartonon szereplő meghatalmazást is csalárd módon szerezték meg a felperestől, a felperes akaratát ugyanis nem irányult arra, hogy az I. rendű alperes részére teljeskörű meghatalmazást adjon a II. rendű alperesnél vezetett számlája felett. Az I. rendű alperes tehát jogellenesen járt el, és ezzel összefüggésben a felperesnek vagyoni hátrányt okozott, melyet köteles megtéríteni. A II. rendű alperes sem járt el megfelelőképpen, amikor az I. rendű alperes tevékenységét nem ellenőrizte, illetőleg az egyes ügyletkötések vonatkozásában azokat alátámasztó hiteles okiratokkal a II. rendű alperes nem rendelkezett. A II. rendű alperesnek róható fel az is, hogy 2000. április 6. napját követően, amikor a felperes a meghatalmazást - melyet tőle csalárd módon szerzett az I. rendű alperes - visszavonta, az I. rendű alperes mégis ügyleteket köthetett a felperes nevében. A felperes kereseti kérelmének alátámasztására a Ptk. 339. § /1/ bekezdésére és 348. § /1/ bekezdésére hivatkozott. A kártérítés összegszerűsége tekintetében arra hivatkozott, hogy egzakt módon a kár mértéke nem határozható meg, ezért általános kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Ennek összegszerűségét a felperes által elvesztett vagyontömeg alapján határozta meg.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy mindkét meghatalmazás valós volt, azok a felperes akaratát fejezték ki. E meghatalmazások alapján eljárva kötött ügyleteket az I. rendű alperes a felperes érdekében és javára. Azt nem vitatta, hogy 2000. április 6. napján a felperes az 1999. december 20-i meghatalmazást visszavonta, azonban ő erről csupán később szerzett tudomást. A GRABOPLAST részvényekkel kapcsolatosan az I. rendű alperes a meghatalmazás visszavonását követően négy ügyletet bonyolított, illetve ezzel összefüggésben írt

alá szerződéseket. 2000. júniusától kezdődően a II. rendű alperes megtiltotta számára az ügyletkötést a felperes nevében, így ezen időponttól kezdődően ügyleteket már nem bonyolított. Az ezt követően kötött és teljesedésbe ment ügyleteket a felperes saját maga kötötte. Utalt arra is, hogy az I. rendű alperes azt nem tudta garantálni, hogy a tőzsdei ügyletekkel összefüggésben a felperesnek kizárólagosan csak nyeresége keletkezik.

A II. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Álláspontja az volt, hogy mivel a felperes a II. rendű alperessel szembeni igényét a Ptk. 348. §-ában foglaltakra alapította, így a II. rendű alperes felelőssége az I. rendű alperes károkozásáért csak munkaviszonyának ideje alatt, azaz 2000. február 8. és 2001. április 21. napja közötti időszakra vonatkozóan merülhet fel. Az I. rendű alperes a felperes által adott meghatalmazás alapján, mint felperesi meghatalmazott járt el, ezért az I. rendű alperesnek ilyen minőségében a felperesnek okozott kárért a munkáltatói mögöttes felelősséget megállapítani nem lehet. A 2001. évi vizsgálat során megállapították, hogy azon időszak alatt, amíg az I. rendű alperes a II. rendű alperes alkalmazottja volt, bonyolódtak olyan tranzakciók, amely mögött megbízási, bizományosi, vagy adásvételi szerződés nem állt, illetve az adott szerződések aláírására senki részéről nem került sor. A II. rendű alperes megvizsgálta azon időszakot, amely alatt az I. rendű alperes az alkalmazottja volt, kiszűrte azon ügyletkötéseket, amelyeken sem a felperesnek, sem az I. rendű alperesnek aláírása nem volt megtalálható, az ezzel kapcsolatos veszteségeket és nyereségeket összevetette. A szerződések alapján kiszűrhető volt olyan eladás is, amely mögött vételi szerződés, tranzakció nem volt dokumentálható, ezen értékpapírokat a II. rendű alperes visszavásárolta, és a fennmaradó egyenleget jóváírta a felperes javára, amely 3.836.937 Ft volt. Ezen túlmenően további kötelezettsége, felelőssége a II. rendű alperesnek nincsen.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest 3.194.001 Ft és ezen összeg járulékai megfizetésére, továbbá kötelezte a II. rendű alperest 1.868.914 Ft és járulékai megfizetésére. A felperest perköltség és le nem rótt eljárási illeték viselésére is kötelezte, és az I. és II. rendű alperes pervesztességéhez igazodó le nem rótt eljárási illeték viselési kötelezettségéről is rendelkezett. Megállapította, hogy az 1999. április 10-i meghatalmazás valóságtartalma kétséges, az 1999. április 10. napján bizonyosan nem keletkezhetett, ebből következően az I. rendű alperes 1999. április 10. napjától kezdődően a felperes nevében ügyleteket nem bonyolíthatott volna le, hiszen erre érvényes meghatalmazása nem volt. Az I. rendű alperes felel azért a kárért, ami azzal összefüggésben következett be, hogy érvénytelen meghatalmazás alapján járt el. A **cég 3**-nál bonyolított tranzakciók vonatkozásában a tőzsdei tranzakciókkal összefüggő iratok hiányosak, ezzel összefüggésben viszont a **cég 3** felelőssége volna megállapítható. A második, 1999. december 20-i meghatalmazás vonatkozásában azt állapította meg, hogy a felperes nem tudta bizonyítani, hogy tőle az I. rendű alperes a meghatalmazást csalárd módon szerezte volna meg, ennek egyértelműen

ellentmondott az a körülmény, hogy a felperes bizalma töretlen volt az I. rendű alperessel szemben egészen 2000. év végéig. Írásszakértői módszerrel az aláírások egyidejűsége tekintetében sem lehetett állást foglalni, így a bizonyítatlanság következményei a felperes

terhére esnek. Az I. rendű alperes tehát 1999. december 20. napjától érvényes meghatalmazással járt el a felperes nevében, ugyanakkor ténykedése csak a meghatalmazás visszavonásának 2000. április 6-i időpontjáig fogadható el. Azt az I. rendű alperes is elismerte, hogy 2000. április 6. és 2000. június 6. napja között bonyolított tranzakciókat a felperes nevében, ezek voltak a GRABOPLAST ügyletek. A konstrukció lényege itt az volt, hogy akkor is történtek részvényvásárlások, ha a felperes számláján annak fedezetéhez elegendő pénz nem szerepelt, ilyenkor a részvényeket egy bank által folyósított átkötő hitellel finanszírozták. Miután azonban a felperes utóbb az átkötéseket megerősítette, így az ezen tőzsdei ügylettekkel összefüggő kárát a felperes akkor sem háríthatja át az I. rendű alperesre, ha az ügyletkötésekkel összefüggésben vesztesége keletkezett, ugyanis saját tudtával és közreműködésével történt a halasztott fizetési konstrukcióban történő ügyletkötés. 2000. június 6. napját követően a felperes nevében az I. rendű alperes ügyleteket már nem kötött, így a felperes saját maga által kötött ügyletei vonatkozásában az I. rendű alperes felelőssége mindenképpen kizárható. A II. rendű alperes felelősségével összefüggésben arra utalt, hogy 2000. február 8. és 2001. április 21. között is történtek olyan ügyletek, amelyeket alátámasztó okiratokon aláírás sem a felperestől, sem pedig az I. rendű alperestől nem található. E senki által alá nem írt szerződések az 1999. december 20-i megbízási keretszerződésbe ütköznek, hiszen nem állapítható meg utólagosan, hogy ténylegesen az adott tőzsdei tranzakció mögött a felperes akarata állna. Ebből következően a tranzakciók elszámolása és az ezzel összefüggő értesítők valóságtartalma is kétséges. A II. rendű alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 318. § /1/ bekezdése, illetve 339. § /1/ bekezdése alapján állapítható meg. Amennyiben az adott ügyleteket az I. rendű alperes bonyolította, úgy a II. rendű alperes felelősségét a Ptk. 348. § /1/ bekezdése is megalapítja. Kifejtette, hogy az I. rendű alperes valótlán, a felperes szándékát ki nem fejező meghatalmazással járt el, az ebből eredő kárért a II. rendű alperes nem felel, hiszen a meghatalmazás nem közötte és a felperes, hanem az I. rendű alperes és a felperes között jött létre, így a Ptk. 348. § /1/ bekezdése e vonatkozásban a II. rendű alperes polgári jogi felelősségét nem alapítja meg. A II. rendű alperesi felelősség tehát az I. rendű alperesi jogellenes felróható magatartástól független tényeken alapulhat. A kár összegszerűsége vonatkozásában szakértői bizonyítást folytatott le, amely alapján kifejtette, hogy matematikai módszerrel megállapítani nem lehet, legfeljebb csak valószínűsíteni, hogy a felperest milyen összegű kár érte. Az azonban minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperest kár érte. Abból indult ki, hogy 1999. április 6. napján a **cég 2**-től a **cég 3**-hez 29.294.648 Ft árfolyamértékű értékpapírok kerültek átranzferálásra, melyek sorsa hitelt érdemlően nem követhető nyomon. Dokumentálhatóan 1999. július 2. napján újabb értékpapír csomag került átranzferálásra, melynek árfolyam értéke 15.080.000 Ft. A felperes 1999. és 2000. évben 9.725.900 Ft-ot fizetett meg a **cég 3** részére. 1999. decemberében a **cég 3**-tól összesen 27.079.855 Ft-os árfolyam értékű értékpapír került átranzferálásra a II. rendű alpereshez. Ugyancsak a II. rendű alpereshez került átutalásra a **cég 3**-tól 1.075.364 Ft. A felperes részéről mindösszesen

- 7 -

Pf.III.20.336/2008/11. szám

8.168.000 Ft pénzbefizetés történt a II. rendű alperes részére. Mindösszesen tehát 45.130.648 Ft + 8.168.000 Ft összegben határozható meg az az értéktömeg, amely a

társaságokhoz bekerülve nem jogszerűnek minősíthető ügyletek miatt, nem kizárólag a felperes által kezdeményezett tranzakciók fedezetéül szolgált. Szakértői módszerrel azonban egzakt módon a felperest ért kár nem volt bizonyítható. Ennek egyik oka, hogy nem lelhetők fel a kár pontos meghatározásához szükséges iratok, illetve azok ellentmondásosak. Bizonytalan az is, hogy amikor a **cég 3**-nál a felperes a szerződéses jogviszonyt megszüntette, ténylegesen milyen értékű értékpapírral rendelkezett. Az 1999. április 10. napján kelt meghatalmazás érvénytelenségével összefüggésben azon szakértői megállapításra alapítottan, hogy 1999. április 10. és 1999. november 4. napja közötti időszakra vonatkozóan az I. rendű alperes által aláírt szerződésekkel összefüggésben a felperesnek 3.194.001 Ft vesztesége keletkezett, az I. rendű alperest ilyen összeg megfizetésére kötelezte kártérítés jogcímén. Az 1999. december 20-án kelt meghatalmazás visszavonását követően 2000. június 6-ig végrehajtott GRABOPLAST részvényekre vonatkozó tranzakciók miatt a felperest kár nem érte, hiszen az átkötésekkel a tranzakciók folytatásához saját maga is hozzájárult. Mindemellett megállapítható, hogy miután a felperes és a II. rendű alperes közötti 1999. december 20-i szerződést követően is történtek olyan ügyletek, melyek vonatkozásában a felperestől származó szerződés nincs a II. rendű alperes birtokában, így a II. rendű alperes is kártérítés megfizetésére kötelezhető. E körben az alábbi elszámolást tette. A felperes 8.168.000 Ft készpénzt fizetett be a II. rendű alperes részére a tranzakciók fedezetére. 13 olyan bizományosi szerződést lehetett beazonosítani, amely 2.462.149 Ft-os veszteséget okozott a felperesnek, és a tranzakciók végrehajtására vonatkozó okiratot a felperes írta alá. Ezért a II. rendű alperes részére fizetett 8.168.000 Ft készpénzből levonható a 2000. október 31. napját követő felperesi veszteség, hiszen ezen tranzakciók egyértelműen a felperesi akaratot fejezik ki, tehát evonatkozásban a befizetett pénzüsszegek sorsa hitelt érdemlően megállapítható, illetőleg ezen összegből le kell vonni a II. rendű alperes által az egyeztetés eredményeként jóváírt 3.836.937 Ft-os összeget is, így a II. rendű alperes a fennmaradó 1.868.914 Ft megfizetésére kötelezhető. Utalt arra is, hogy egyes tranzakciók vonatkozásában a II. rendű alperes a felperest nem tájékoztatta, ugyanakkor a felperes sem kért információt sem a **cég 3**-tól, sem pedig a II. rendű alperestől befektetéseiről állásáról. Amennyiben kért is volna, nem feltétlenül biztos, hogy annak tartalmát el is fogadta volna, hiszen 2000. évben, amikor már több mint 18.000.000 Ft-os veszteséget mutatott ki a II. rendű alperes a felperes ügyletkötéseivel összefüggésben, nem ezt, hanem az I. rendű alperes saját maga által készített, táblázatban írt kimutatást fogadta el, és ezt követően tovább folytatódott az ügyletkötés.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kereseti kérelmének történő helyt adást. Álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást csak részben helyesen, részben hiányosan, részben tévesen állapította meg, így az ekként megállapított

- 8 -

tényállásból részben helytelen következtetéseket levonva túlnyomórészt téves ítéletet hozott. Hiányos a tényállás a **cég 3**-tól átranzferált részvényt papír értékkel összefüggésben, helyesen az állapítható meg, hogy a II. rendű alpereshez mindösszesen 49.140.881 Ft-os vagyontömeg került átutalásra, melyet a felperes teljes egészében elveszített. Iratellenes és az ügy lényegi kérdésével kapcsolatos megállapítás az, hogy 13 olyan bizományosi szerződés beazonosítható, amely 2.462.149 Ft-os veszteséget okozott a felperesnek, ugyanakkor az okiratokat a felperes írta alá. A szakértő ilyen megállapítást

nem tett, éppen ellentétesen nyilatkozott, mely szerint a fellelhető iratok alapján a kárösszeg nem megállapítható. Téves az a számítás is, hogy a II. rendű alperes által jóváírt 3.836.937 Ft-os összeget le kellene vonni a felperesnek járó kártérítési összegből, ugyanis ilyen összeget a felperes nem vett fel a II. rendű alperestől. Valójában a kétségesse tehető II. rendű alperesi elszámolásban ilyen összeggel csökkentették a felperes addig „felhalmozódott tartozását”. Alaptalanul állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az 1999. december 20-án kelt bejelentő kartonon szereplő aláírást nem csalárd módon szerezték meg a felperestől, a felmerült perbeli adatok helyes mérlegelésével ugyanis e meghatalmazás valóságtartalma is kétségesse tehető. A kártérítés összecszerűségével kapcsolatos tényállási megállapítások iratellenesek és tévesek. Az átkötésekkel összefüggésben az volt megállapítható, hogy az ügyletek finanszírozásához szükséges külön szerződés nincs és nem is volt, amelyet az igazságügyi könyvszakértő véleménye is alátámaszt. Az alperesek egymással együttműködve valótlán tartalmú egyenlegeket közöltek a felperessel, olyan jogügyleteket szerepeltettek abban, amelyek a valóságban nem történtek meg, ezáltal az elszámolások nem a valós helyzetet tükrözik. 20.000 db GRABOPLAST részvény vételére vonatkozó bizományosi szerződés nem létezik, valótlán, nem került a tőzsdére. Miután e szerződés valótlán, így szó sem lehet halasztott fizetésről és átkötésekről beszélni. Téves az elsőfokú ítélet az általa alkalmazott elszámolással összefüggésben is. Téves következtetést vont le, amikor a kártérítés összecszerűségénél csak a 8.168.000 Ft készpénz befizetést vette figyelembe. Helyesen abból a vagyontömegből kell kiindulni, ami a II. rendű alpereshez átranzferálásra került. A II. rendű alpereshez átkerült vagyontömeg mindösszesen 49.140.881 Ft volt, amely 27.089.855 Ft-os tranzferből, 1.075.364 Ft készpénz jóváírásból, 8.168.000 Ft készpénz befizetésből és 12.807.662 Ft-os tranzfer összegből tevődik össze. Tévesen és iratellenesen alkalmaz azonban bármely összegből is levonást az elsőfokú bíróság, így a 2.462.149 Ft és a 3.836.937 Ft tekintetében.

A II. rendű alperes csatlakozó fellebbezésében a II. rendű alperest marasztaló ítéleti rendelkezés megváltoztatását, és etekintetben a kereset elutasítását kérte. Álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság a II. rendű alperesi marasztalásra okot adó elszámolást helytelenül végezte el. A II. rendű alperes a 2000. február 8. és 2001. április 21. közötti tranzakciók vonatkozásában, amíg nála az I. rendű alperes munkaviszonyban állt, kiszűrte azon tranzakciókat, amelyek mögött szerződés egyáltalán nem állt, amelyekre vonatkozó szerződés nem volt aláírva, továbbá amelyekre vonatkozó szerződést az I. rendű alperes írta alá a felperesi meghatalmazás visszavonását követően. Az elszámolás az I. rendű alperes által a II. rendű alperesnél munkaviszonyban töltött időtartam egészét, és valamennyi

- 9 -

Pf.III.20.336/2008/11. szám

szabálytalanul kötött ügyletet átfogja. Teljeskörűnek tekinthető abban a vonatkozásban, hogy minden veszteségre kiterjed, amely nem a felperes akaratából, vagy nem szabályszerűen bonyolított tranzakcióból származik. Ennek eredményeként a II. rendű alperes a felperes számláján jóváírt 3.836.973 Ft-ot, amellyel kompenzálásra került mindazon magatartás, amelyért a II. rendű alperes felelőssége egyáltalán felvethető. A szakértői bizonyítás eredményeként csak annyi volt megállapítható, hogy a felperest 2000.

október 31. napját követően saját ügyletkötéseiből 2.462.149 Ft veszteség érte. Azt azonban nem lehet megállapítani a lefolytatott bizonyítás eredményeként, hogy a 8.168.000 Ft-ból a bíróság levonásait követően fennmaradt 1.868.914 Ft-os veszteség mikor, milyen ügyletekkel összefüggésben keletkezett. E veszteség keletkezésének időpontja a szakvélemény alapján nem határozható meg, az bekövetkezhetett az I. rendű alperes 1999. december 20-i meghatalmazásának visszavonása előtt, vagy akár azt követően is. A kár bekövetkezésének időpontjával kapcsolatos bizonytalanság a II. rendű alperes terhére nem eshet, annak következményeit a felperesnek kell viselnie. Utalt továbbá az elsőfokú eljárásban már kifejtett jogi álláspontjára.

Az I. rendű alperes a felperesi fellebbezésre tett ellenkérelmében előadta, hogy miután a felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy őt mikor, milyen mértékű kár érte, így a bizonyítatlanság következménye az I. rendű alperes terhére nem eshet. Ezért a marasztaló rendelkezéseken felül kérte a felperes keresetének elutasítását.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki: A felperes és az I. rendű alperes között bizalmi viszony állt fenn, melynek során a felperes megbízása alapján az I. rendű alperes befektetési tanácsokat adott, tőzsdei ügyleteket bonyolított és az ügyintézésről - kimutatások készítésével és egyéb módon - tájékoztatást adott a felperesnek. Az I. rendű alperes e szerződéses kötelezettségét nem kellő gondossággal teljesítette.

A II. rendű alperes az 1999. december 20. napján kelt megbízási keretszerződés, valamint értékpapír- és ügyfélszámla vezetéséről szóló számlaszerződés rendelkezéseit megszegte, a felperes befektetés állományát nem a szerződés előírásainak, valamint üzletszabályzatnak megfelelően tartotta nyilván, olyan tőzsdei ügyleteket is bonyolított, amelyre a felperestől megbízást nem kapott, így ezen ügyletek és a hozzájuk kapcsolódó további banki ügyletek (átkötések) nyilvántartása az ezzel kapcsolatos elszámolások hitelesnek nem tekinthetők.

A felperes 1999. április 10. napján meghatalmazást nem adott az I. rendű alperesnek a **cég 3**-nál tőzsdei ügyletek bonyolítására.

Az ítéletábra a tényállást már az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok, így elsősorban a tanúvallomások, szakértői vélemény és szakértői vélemény kiegészítés, továbbá a peres felek által becsatolt kimutatások, elszámolások,

- 10 -

különösen a GRABOPLAST részvényekkel kapcsolatos okiratok tartalma alapján egészítette ki.

A fellebbezés **részben alapos**, a csatlakozó fellebbezés **alaptalan**.

A tényállás kiegészítése azért vált szükségessé, mert a rendelkezésre álló adatokból egyértelműen megállapítható, hogy a felperes és az I. rendű alperes közti bizalmi viszony nem csupán abban nyilvánult meg, hogy a felperes konkrét tőzsdei ügyletek vonatkozásában meghatalmazással jogosította fel az I. rendű alperest szerződések aláírására, ügyletek lebonyolítására, hanem e mögött megbízási jogviszony is állt. Az I.

rendű alperes a felperes érdekeinek figyelembevételével volt köteles a rábízott ügyet gondosan ellátni. A peres felek közötti jogviszony megítélésénél az alperesi felelősség szempontjából ennek döntő jelentősége van, hiszen az I. rendű alperes már abban az időben a felperes megbízásából, meghatalmazottként tőzsdei ügyleteket bonyolított a felperes javára, amikor munkaviszonya még a II. rendű alperesnél nem állt fenn, és amikor a felperes bizalmának megingásakor visszavonta a meghatalmazást az I. rendű alperestől, ez nem esett egybe a II. rendű alperesnél fennálló munkaviszony megszüntetésével. Abban az időszakban is, amikor az I. rendű alperes a II. rendű alperes alkalmazásában állt, a peres felek közötti jogviszony tekintetében döntő jelentősége annak volt, az I. rendű alperes, mint a felperes meghatalmazottja (megbízottja) járt el.

Ennek a kérdésnek az alperesi felelősség dogmatikai alapjainak megítélésénél van jelentősége. Ha ugyanis a Ptk. 348. § /1/ bekezdését tekintjük, az mögöttes felelősséget hoz létre. Ilyen esetben fogalmilag csak és kizárólag a munkáltató felel az alkalmazott magatartásáért (BH 1979/320. számú eseti döntés), azaz a munkáltató és a munkavállaló együttes vagy egyetemleges marasztalására a harmadik személy károsult irányában jogi lehetőség nincsen. A ne bis in idem polgári jogban is érvényesülő jogelve szerint ugyanis egyazon magatartásért kétszeresen felelősséget megállapítani nem lehet, így ha valójában a munkáltató mögöttes felelőssége kerül szóba egy jogvita során, úgy a felelősség feltételeinek fennállása esetén a közvetlen károkozó alkalmazott marasztalására nem kerülhet sor. A Ptk. 348. § /1/ bekezdése szerinti felelősség megállapításának feltétele, hogy a károkozó alkalmazott munkavállaló legyen, hogy az alkalmazott magatartása megvalósítsa azokat a feltételeket, amelyek a kártérítési felelősség általános szabálya meghatároz (Ptk. 339. §), és hogy a károkozás összefüggjön a munkaviszonnyal (BH 2004/11. számú eseti döntés). A perbeli esetben megállapítható, hogy ez utóbbi konjunktív előfeltétel nem állapítható meg, ugyanis a fentebb részletezettek szerint részben a felperes és az I. rendű alperes közötti gondossági kötelelem, ezzel összefüggő szerződésszegés az alapja a felperest ért kárnak, így az alkalmazottért való helytállás szabályai jelen esetben nem érvényesülnek. Az kétségtelenül igaz, hogy az I. rendű alperes a perrel érintett időszak egy részében a II. rendű alperes alkalmazásában állt, azonban e kérdésnek a felek közötti jogviszonyok sajátos jellegére tekintettel legfeljebb az I. és II. rendű alperesek egymás közötti jogviszonyában, a munkajogviszony keretein belül érvényesülő utasítási és ellenőrzési jog, illetve másik oldalról fegyelmi felelősség tekintetében lehet jelentősége.

- 11 -

Pf.III.20.336/2008/11. szám

Leszögezendő az is, hogy téves a peres felek közötti jogvitában a kárfelelősség alapjául kizárólag a deliktualis felelősség jogi alapját megteremtő jogszabályi rendelkezésből kiindulni, ugyanis helyesen mind a felperes és az I. rendű alperes, mind pedig a felperes és a II. rendű alperes között szerződéses jogviszony állt fenn. Arra a sajátos helyzetre tekintettel, hogy az I. rendű alperes túlnyomórészt a felperes meghatalmazottjaként járt el a II. rendű alperesnél bonyolított ügyletek vonatkozásában, így a kártérítési felelősség szempontjából ennek, illetve az e mögött álló felperes és I. rendű alperes közötti megbízási jogviszonynak, valamint a felperes és a II. rendű alperes között létrejött szerződéses kapcsolatnak van döntő jelentősége. Ezért azt kellett vizsgálni, hogy a felperes és az I. rendű alperes közötti gondossági kötelelem, illetve a felperes és a II. rendű

alperes közötti megbízási keretszerződés, valamint számlaszerződés teljesítése az I. és II. rendű alperesek részéről szerződésszerűen történt-e vagy sem. Amennyiben szerződésszegő magatartás állapítható meg, úgy kontraktuális felelősségi alapon a szerződésszegéssel okozati összefüggésben felmerült károkért a Ptk. 318. § /1/ bekezdés utaló szabálya alapján van lehetőség a Ptk. 339. § /1/ bekezdése alkalmazásának. Kétségtelenül a felperes kártérítési keresete jogalapjaként kizárólag a Ptk. 339. § /1/ bekezdését és 348. § /1/ bekezdését jelölte meg. Ugyanakkor miután a polgári perben nem a jogcímhez kötöttség, hanem a kereseti kérelemhez kötöttség elve érvényesül, ezért a kártérítési követelés jogalapjának részben helytelen megjelölése nem akadályozta a bíróságot abban, hogy a felperesi tényelődás alapján az általa érvényesített kártérítési kereset vonatkozásában eltérő jogcímen ugyan, de marasztaló rendelkezéseket hozzon (BDT 2008/1823, BDT 2007/1543, BDT 2005/1239, BH 2000/20 számú eseti döntések).

A keresettel érvényesített követelés vonatkozásában két időszakot markánsan el lehet különíteni, nevezetesen az 1999. december 20-át megelőző és azt követő időszak jogi értelemben más-más megítélés alá esik. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy 1999. áprilisától a felperes a **cég 3**-vel állt jogviszonyban, és ekkor a II. rendű alperessel semmilyen kapcsolata nem volt. Mindebből kifolyólag a II. rendű alperessel kötött szerződés keletkezéséig fogalmilag kizárható a II. rendű alperes kártérítési felelősségének felmerülése, hiszen ebben az időszakban a jelen perben nem álló **cég 3** és az I. rendű alperes érintettsége mellett zajlottak kizárólagosan a tőzsdei ügyletek. Az 1999. április 6. és 1999. december 20. napja között kötött ügyletek vonatkozásában így fogalmilag csak az I. rendű alperes felelőssége volt vizsgálható, amely tekintetben döntő jelentősége volt az 1999. április 10-i meghatalmazás érvényessége kérdésének. Az ítéletábra osztja az elsőfokú bíróság azon kifejtett jogi álláspontját, hogy az 1999. április 10-i meghatalmazás valóságtartalma kétségesse tehető, ezért azt érvényesnek elfogadni nem lehet. Az elsőfokú bíróság helyes mérlegeléssel jutott erre a következtetésre, hogy a meghatalmazás a keltezés időpontjában nem keletkezhetett, így ha az I. rendű alperes a felperes valóságos meghatalmazása nélkül járt el ebben az időszakban az ügyletek bonyolítása során, úgy magatartását álképviselőként végzett tevékenységként lehet megítélni (Ptk. 221. §). A felperes perindítást megelőző I.

- 12 -

rendű alperessel folytatott egyeztetéseiből és magából a keresetindításból is következik, hogy a felperes az I. rendű alperes által kötött ügyleteket utóbb nem hagyta jóvá - függetlenül attól, hogy aláírása utólagosan, valamilyen módon rákerült a meghatalmazásra -, ezért a Ptk. 221. § /1/ bekezdésére tekintettel az I. rendű alperes valamennyi olyan kárért felelősséggel tartozik, ami azzal összefüggésben merült fel, hogy érvényes meghatalmazás nélkül kötött ügyleteket a felperes nevében eljárv.

1999. december 20. napján lényeges változás következett be, a felperes befektetései tekintetében szerződéses kapcsolatot létesített a II. rendű alperessel. A keretszerződés egyértelműen meghatározta a felek jogait és kötelezettségeit, és az ehhez kapcsolódó értékpapír, valamint tőkeszámla vezetésének kötelezettségét is. A rendelkezésre álló adatok alapján az egyértelműen megállapítható, hogy a II. rendű alperes szerződéses kötelezettségeinek szerződésszerűen nem tett eleget. A szabálytalanságokat részben a felperes által kezdeményezett PSZÁF vizsgálat eredménye is feltárta, továbbá mulasztások sorozata következik a könyvszakértői véleményből és annak kiegészítéséből,

továbbá a perben felmerült egyéb bizonyítékokból. Súlyos kötelezettség mulasztás a szerződéses jogviszonyban, hogy a II. rendű alperes olyan befektetési állományt és azzal kapcsolatos dokumentációt vett át, ami alapján utólagosan egzakt módon a „nyitóegyenleg” szakértői módszerekkel sem állapítható meg. A jogviszony tartama alatt a II. rendű alperes saját üzletszabályzatát és a felperessel kötött szerződés rendelkezéseit nem tartotta be, az ügyletek dokumentálása nem megfelelő, egyenlegközlők hiányosan, késedelmesen, vagy nem valóságos adatokkal is kerültek kiállításra, és szabálytalanságok állapíthatók meg a tőzsdei ügyletkötésekkel és az azok alapjául szolgáló szerződések, okiratok, megbízások aláírásával kapcsolatosan is.

Mindemellett 1999. december 20. napjától az I. rendű alperes a felperes meghatalmazottja is volt. Az ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást atekintetben, hogy az 1999. december 20-i meghatalmazás csalárd módon történő létrejöttét, és ennek folytán valóságtartalma megkérdőjelezését a felperes bizonyítani nem tudta, és a felmerült bizonyítékok helyes mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a tényállítások bizonyításának hiányában a bizonyítatlanság jogkövetkezményei a felperes terhére esnek. Amennyiben az 1999. december 20-i meghatalmazás érvényes, úgy ez jogalapot teremt az I. rendű alperes számára a felperes nevében történő fellépésre és eljárásra, a II. rendű alperessel kötött felperesi szerződés alapján tőzsdei ügyletek bonyolítására. A rendelkezésre álló adatok alapján az is megállapítható, hogy a meghatalmazás mögött egy gondossági kötelelem is állt. A felperes maradéktalanul megbízott az I. rendű alperesben, rábízta a II. rendű alperesnél a befektetési ügyletek teljeskörű intézését. E megbízási szerződéses jogviszonyban az I. rendű alperes magatartása sem volt szerződésszerű, az ügyletek bonyolítása, dokumentálása tekintetében nem úgy járt el, ahogy az az adott gondossági kötelelem keretein belül, és a felperes érdekeinek figyelembevétele mellett általában elvárható lett volna.

Pf.III.20.336/2008/11. szám

Az I. rendű alperes meghatalmazása 2000. április 6. napjáig állt fenn. A felperes a II. rendű alperessel fennálló szerződéses jogviszonyban megfelelő módon közölte a II. rendű alperessel a meghatalmazás visszavonását, így az a II. rendű alperes részéről tekinthető súlyosan szerződésszegő magatartásnak, hogy erről haladéktalanul az I. rendű alperest nem értesítette, illetve nem teremtett olyan helyzetet, hogy 2000. április 6. napját követően az I. rendű alperes a felperes nevében a felperes aláírása és jóváhagyása nélkül ne köthessen ügyleteket. Egyetért az ítéltábla a felperesi fellebbezés azon hivatkozásával is, hogy az ezen időszakra eső GRABOPLAST ügyletek kapcsán súlyos kötelezettségszegések állapíthatók meg, és a nyilvántartások pontatlansága, hiányossága, ellentmondásossága folytán az sem mondható ki, hogy a felperes utólagosan jóváhagyta volna ezen ügyleteket. Már az is kétségesse tehető, hogy valóságosan 40.000 db GRABOPLAST részvény vásárlására került sor, az okiratok ugyanis legfeljebb 20.000 db részvény vásárlását támasztják alá. Mindebből nyilvánvaló, hogy az ezen ügyletekhez kapcsolódó banki műveletek és átkötések utólagos felperesi jóváhagyása is megkérdőjelezhető, hiszen ha az ügylet alapja részben vagy egészben nem valós, úgy

nyilvánvalóan nem lehet jóváhagyni az ehhez csupán kapcsolódó banki ügyletek jogszerűségét sem.

A fentiek alapján megállapítható, hogy 1999. december 20-át megelőzően - jelen perbeli állás mellett - kizárólag az I. rendű alperes kártérítő felelőssége vethető fel, míg az 1999. december 20-át követő időszakban a felperes károsodásához mindkét alperes magatartása hozzájárult. A szerződéses kötelezettségek nem, vagy nem megfelelő teljesítése folytán szerződésszegéssel mindkét alperes kárt okozott a felperesnek, és magatartásuk együttes hatásának következménye, hogy a felperes kénytelen volt a károsodást elszenvedni. Ezért a Ptk. 344. § /1/ bekezdés értelmében az I. és II. rendű alperesek kártérítő felelőssége egyetemleges. Megállapítható azonban az is, hogy a kár bekövetkezéséhez a felperesi károsult magatartása is hozzájárult, aki nem tett meg mindent a kár megelőzése, elhárítása érdekében. Erre tekintettel az alperesek mentesülnek a kár azon részének megtérítése alól, amely e felperesi magatartással áll okozati összefüggésben (Ptk. 340. § /1/ bekezdés).

A kár összecszerűségével kapcsolatosan leszögezendő, hogy a bekövetkezett kár nagyságrendje nyilvánvalóan nem azonos a felperes befektetéseinek összegével és az nem azonosítható veszteségének összegével sem. A tőzsdei ügyletek bonyolítása önmagában is kockázatos tevékenység. Azt sem az I. rendű alperes a megbízási jogviszony keretében, sem a II. rendű alperes a vele kötött szerződéses jogviszonyban nem garantálhatta, hogy a felperes csak nyereségre tehet szert. Másrészt csak a szerződések megszegésével okozati összefüggésben felmerült károk terhelhetők az alperesekre, azaz kizárólag a felperes döntéseivel, magatartásával összefüggő tőzsdei ténykedések negatív eredménye, ezzel összefüggő veszteség önmagában nem lehet kárfelelősség alapja. A másodfokú bíróság megítélése szerint a kár összege nem azonosítható a felperes által hivatkozott összecszerűséggel sem, ugyanis a fentebb leírt körülmények miatt önmagában az a körülmény, hogy a felperes milyen összeget veszített el az I. és II.

- 14 -

rendű alperesekkel bonyolított tőzsdei ügyletek tekintetében, nem azonosítható a felperest ért kár összegével.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kár összecszerűsége még a leggondosabban lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként sem állapítható meg. Ennek hangsúlyozása mellett azonban indokolatlanul ragadott ki a szakértői véleményekből bizonyos részelemeket, és saját jogi álláspontjával ellentmondóan a ténylegesen alkalmazandó általános kártérítés helyett a szakértői véleményből kiragadott megállapítások alapján állapított meg kártérítési összeget az I. rendű alperes vonatkozásában. Ugyanez igaz a II. rendű alperesi marasztalás összecszerűségére is azzal, hogy tekintetben alapos az a felperesi fellebbezési hivatkozás is, hogy a II. rendű alperessel kapcsolatos jogviszony vonatkozásában semmiképpen sem indokolt a csupán 8.168.000 Ft-os készpénzes befizetést figyelembe venni a felperes tekintetében, hiszen a per adatai egyértelműen alátámasztják egy ennél sokszorosan nagyobb vagyontömeg II. rendű alpereshez transzferálását. A II. rendű alperesi fellebbezés - ellenkező előjellel ugyan - szintén vitatta az elsőfokú bíróság által tett elszámolást, az ezen fellebbezésben felhozott érvek is aggályossá teszik, hogy ilyen módon lehet-e elszámolást alkalmazni a

felperes és a II. rendű alperes közötti jogviszonyban. Mindkét fellebbezés érinti a 3.836.937 Ft-os, II. rendű alperes által jóváírt összeg kérdését. Ezzel kapcsolatosan megállapítható, hogy a II. rendű alperes a saját kimutatásai szerinti számítások elvégzését követően gyakorlatilag ilyen összegben maga is alaposnak ítélte a felperes vele szembeni kártérítési igényét, ugyanakkor miután a saját nyilvántartása szerinti veszteség összegéből írta le ezt az összeget, ez semmiképpen sem fogadható el az elszámolás alapjául. A II. rendű alperes által vezetett nyilvántartások ugyanis pontatlanok, azok valóságtartalma több tekintetben is megkérdőjelezhető, és a szakértői véleményekből lesűrhető következtetés szerint már a nyilvántartás kiindulópontja sem tekinthető egzaktnak, azaz a rendelkezésre álló okiratok alapján a **cég 3-tól** átranzferált vagyontömeg összege, így a felperes II. rendű alperesnél lévő vagyontömegének nyitóegyenlege sem azonosítható be. Ehhez hozzávéve azt a körülményt, hogy több olyan ügylet tekintetében, amelyekhez banki átkötésekre volt szükség kétségesse tehető az ügyletek valóságos lebonyolítása, kimondható, hogy a II. rendű alperes nyilvántartása semmilyen tekintetben nem lehet alkalmas arra, hogy a peres felek közötti elszámolást helytállóan tartalmazza. Mindebből kifolyólag a II. rendű alperesnél nyilvántartott veszteség semmilyen szempontból nem releváns a felperest ért kár elszámolásánál, ezen veszteségkimutatás a felperessel szembeni igényérvényesítésre és a felperes felé fizetendő kártérítés összegszerűségébe ezért nem számítható be. Ez utóbbi megállapítás igaz a 2.462.149 Ft-os felperesi saját ügyletkötésekből adódó veszteség leírására is.

A II. rendű alpereshez átranzferált vagyontömeg összege a kártérítés kiinduló viszonyítási alapjaként részben a nyilvántartások pontatlansága, részben pedig azért sem tekinthető, mert a szakértői véleményben körülírtak szerint nem homogén ügyletkötések történtek a II. rendű alperessel fennálló szerződéses jogviszony tartama alatt, így bármilyen számszaki szakértői módszer alkalmatlan arra, hogy a felperest ért kárt kimutassa. Mindebből következően nem annak volt döntő

- 15 -

Pf.III.20.336/2008/11. szám

jelentősége a fellebbezés érdemi elbírálása során, hogy a kimutatások szerint milyen vagyontömeg került átranzferálásra a II. rendű alpereshez, ezért az ítéltábla az ítélet indokolásából a pénzmozgások és átranzferálások megállapítására és összegzésére vonatkozó, számszakilag egyebekben sem teljesen korrekt indokolást mellőzi.

A kártérítés általános szabályai alapján a kár bekövetkezését a károsultnak kell bizonyítania (Ptk. 339. § és Pp. 164. §). A kártérítési jog további alapelve, hogy a felelős személy olyan mértékű kártérítést köteles megfizetni, amely olyan helyzetet idéz elő, mintha a károsodás be sem következett volna (teljes kártérítés elve). E követelmény kielégítésének alapfeltétele a kár mértékének megállapítása, amelyre a Ptk. számos szabályt tartalmaz (Ptk. 355. §). Előfordulhat azonban, hogy a kár mértékét nem lehet pontosan megállapítani, bizonyítani. Ez a körülmény azonban nem járhat azzal a következménnyel, hogy a károsult nem részesül kártérítésben, a károkozó pedig mentesül a kártérítési felelősség alól. E konfliktus feloldására vezet be a Ptk. az általános kártérítés intézményét. Általános kártérítés megítélésére akkor kerülhet sor, ha egészen bizonyos, hogy a károsultnak a kára bekövetkezett, a kár mértéke azonban pontosan nem állapítható

meg a teljes körűen lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen sem (PK 49. és GK 34. számú állásfoglalás, BH 1996/331. számú eseti döntés). Az ítéltábla nyomatékosan arra mutat rá, hogy miután az egyértelműen megállapítható, hogy a felperest kár érte, és a kár mértéke pontosan nem számítható ki, így a károkozásért felelős alpereseket olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kell kötelezni, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas (Ptk. 359. § /1/ bekezdés). Az általános kártérítés összegszerűségének meghatározásánál a másodfokú bíróság - a Pp. 206. § /3/ bekezdésére is figyelemmel - értékelte az alperesi szerződésszegések súlyát, a felperesi közrehatás mértékét, a felperes befektetéseinek nagyságrendjét, továbbá azt a körülményt is, hogy a tőzsdei befektetések nagy kockázattal járnak. Együttesen értékelve e körülményeket megállapítható, hogy az I. rendű alperes a **cég3-os** ügyletekkel összefüggésben 8.000.000 Ft összegű kárt okozott a felperesnek. A **II. rendű alperesi** ügyletekkel összefüggésben a bekövetkezett kár mértékét a másodfokú bíróság 25.000.000 Ft-ban határozta meg, és miután az I. és II. rendű alperesek magatartása együttesen vezetett a felperes károsodására, a kártérítés megfizetésére az I. és II. rendű alperesek egyetemlegesen kötelezhetők (Ptk 344. § /1/ bekezdés).

Összességében a fentiek alapján az ítéltábla a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, az alperesi marasztalások összegét 8.000.000 Ft-ra, illetve 25.000.000 Ft-ra és annak kamataira felemelte. Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a marasztaló ítéleti rendelkezéseken felül nem döntött a kereseti kérelem elutasításáról, ezért miután az ítélet indokolásából a kereset részbeni elutasítására meggyőző érveket talált, ezért a marasztalást tartalmazó ítéleti rendelkezéseken túlmenően a kereseti kérelmet ezt meghaladóan

- 16 -

elutasítottnak tekintette. A megváltozott pervesztességi-pernyertességi arányokra tekintettel döntött a másodfokú bíróság a peres felek perköltségeiről, valamint a le nem rótt eljárási illeték viseléséről. E körben arra volt figyelemmel, hogy az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán az I. rendű alperes nagyobb részben lett pervesztéses, míg a felperes és a II. rendű alperes viszonylatában megközelítőleg azonos pervesztességi-pernyertességi arányok állapíthatók meg. Erre tekintettel az I. rendű alperes a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján köteles perköltséget megfizetni, melynek összege áll a felperes jogi képviselőjével kapcsolatosan felmerült, és az ítéltábla által a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § /2/ bekezdés a./ pontja, /4/, /5/ és /6/ bekezdése, valamint 4/A. § /1/ bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból. A felperes és a II. rendű alperes elsőfokú perköltségének viseléséről az ítéltábla a Pp. 81. § /1/ bekezdése alapján határozott. A le nem rótt eljárási illeték viselése tekintetében figyelemmel kellett lenni arra, hogy miután az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban hozta ítéletét, így a korábban hatályon kívül helyezett elsőfokú ítélettel szembeni fellebbezés le nem rótt eljárási illetékéről is határoznia kellett volna az elsőfokú bíróságnak. Ténylegesen tehát összesen 1.800.000 Ft összegű le nem rótt eljárási illeték viseléséről kellett döntenie, amely tekintetében a fentebb hivatkozott pervesztességi-pernyertességi arányokra tekintettel az ítéltábla az 1990. évi XCIII. törvény 74. § /3/ bekezdésére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 13. § /2/ bekezdése, valamint 15. § /1/ és /3/ bekezdése alapján határozott.

A felperes fellebbezése részben volt megalapozott, míg a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezése aseptalannak bizonyult. E körülményre, továbbá arra is figyelemmel, hogy a 2009. február 2. napjára kitűzött tárgyalás elhalasztására kizárólag a felperes hibájából került sor, ezért e tárgyalás elhalasztására a felperes költségére került sor, ezért e költség viselésére a felperes a per eldöntésére tekintet nélkül volt köteles (Pp. 77. §). Miután az I. rendű alperes a másodfokú eljárásban nagyobb részben lett pervesztes, így pervesztessége alapján köteles lett volna a felperes felé perköltséget fizetni, amelybe a tárgyalás elhalasztásával kapcsolatos és felperes által viselendő költség beszámítható. Mindezek alapján az ítéltábla kötelezte a felperest a II. rendű alperes javára a másodfokú tárgyalás elhalasztásával kapcsolatos költségek megfizetésére és az egyéb felmerült költségek vonatkozásában a Pp. 81. § /1/ bekezdése alapján úgy határozott, hogy mindegyik fél viseli a saját másodfokú költségét. A fellebbezési eljárási illeték viseléséről az ítéltábla az 1990. évi XCIII. törvény 74. § /3/ bekezdésére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 13. § /2/ bekezdése, valamint 15. § /1/ és /3/ bekezdése alapján határozott.

Szeged, 2009. június 16. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.	Dr. Kasza Ferenc sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró